

Doležalovo kvarteto je český soubor, který v roce 2022 oslaví 50 let od svého založení roku 1972. Soubor v průběhu všech generací slavil úspěchy na mezinárodních soutěžích jako soutěž v Bordeaux (1977), soutěže Pražského jara (1975) a Leoše Janáčka (2010 a 2015). Doležalovo kvarteto je jediným souborem ve více než 120leté historii Českého spolku pro komorní hudbu při České filharmonii, který obdržel Cenu Spolku za mimořádné výkony v komorní hudbě dvakrát (1989 a 2015).

www.dolezalquartet.com

7. 12. 2022

**kostel sv. Vavřince, Hellichova 18, Praha
19.30 h**

zrcadla (ne)sdílení

Pavel Zemek - Novák

Chrámové sólo (1996)

Tristan Murail

"C'est un jardin secret, ma sœur, ma fiancée,
une fontaine close, une source scellée" (1976)

Ondřej Štochl

Pramen z jeskyně bezmoci (2016)

Helmut Lachenmann

Dal niente, Intérieur III (1970)

Valentin Silvestrov

Smyčcový kvartet č. 1 (1974)

účinkují: **ensemble Konvergence & hosté**

ensemble Konvergence

Ondřej Štochl :: viola, Jiří Mráz :: klarinet

Doležalovo kvarteto (j.h.)

Václav Dvořák, Jan Zrostlík :: housle,
Martin Adamovič :: viola, Vojtěch Urban :: cello

koordinátor dramaturgie: Ondřej Štochl

Konvergence děkuje svým podporovatelům:

www.konvergence.org

zrcadla (ne)sdílení :: Na otázku „v čem vidím potřebnost, nezastupitelnou roli nové, vážné hudby“ jsem obvykle odpovídal slovy o osobních, intimních sděleních, která se jinam nevejdou. No, nabízí se možná další pohled na výše uvedené. Ze všech stran dnes slyšíme různě parafrázované myšlenky o negativním vlivu sociálních sítí na lidskou psychiku, aplikovatelné na dnešní mezilidskou komunikaci obecně. „Blbá doba“, vedoucí k nárůstu depresí, „žijeme rychle“, „neustálý tlak na výkon“, jsme „spolu sami“ (Z. Baumann) atd... Z těchto pravdivých myšlenek jsou dnes levná dobová klišé, znějí snad všude...

Vedou ale k zamyšlení, co vše (ne)sdílíme. Raději? Nebo to prostě už nedovedeme? Nikdy to nešlo, ale dnes na nás víc doléhá? Můžeme si vytvořit tajné a uzavřené, až příliš krásné vnitřní zahrady (Murail, Takemitsu), do kterých nikdo netrefí a v nichž se pomalu sami bojíme šlápnout jinam..., abychom zjistili, že i když si dáme záležet na jejich srozumitelném a plném sdělení, ostych vstoupit a chvíli pobýt je snad ještě větší. Jsme dnes v tomto ohledu za hranicí přenosnosti? Nejde věřit, že nás někdo opravdu zve dovnitř, tam, kde má to nejkrásnější? Nebo se tolik bojíme, že pro nás to přeci není?

Soukromé prostory mohou být jiné, záhadné duševní interiéry (Lachenmann) nebo „jeskyně bezmoci“ (Štochl), z nichž přeci jen slyšíme nějaké výkřiky zoufalství. Možná před nimi méně utíkáme do příjemné komfortní zóny, ale – dáme si tu práci opravdu slyšet a rozumět? I zde často projevujeme falešnou účast, povrchní porozumění, které pravým sdělením není. Můžeme dělat víc v záplavě vjemů a vlivů? Pro dnešek je ale důležitá i otázka jiná – co s tím hudba, napsaná třeba i docela dávno, před desítkami let. No...dnes může být nejlepším zrcadlem naší (ne)schopnosti cokoli doopravdy sdílet.

Nový smysl tak dává nadčasová hudba Valentina Silvestrova. Výrok, že má charakter kódy, smysl jakési tečky, vykřičníku na konci vývoje, sedí. Je tu už dlouho, bez záměru hledat nové výrazové prostředky. Dnes může symbolizovat bod vyhoření, vyčerpání – a tím počátek transformace, do které lidé (i různě velké sociální skupiny) postupně docházejí a ptají se „jak dál“. Bez ohledu na to odkud (a jaký konkrétní smysl jejich otazníky mají). Dívá se na nás realisticky – na to, co nakonec všichni (neradi) sdělíme... ale vlídně, beze stopy krutosti. V kontextu dnešních časů je to pohled před sebe, není jen kódou minulosti...

O. Štochl

Pavel Zemek - Novák :: ve své tvorbě osobitě pojímá monofonní metody uplatňující různě strukturovaný jednohlas. „Neustále se snažím o nalezení co nejdokonalejší formy, v níž se unisono může projevit. Při utváření jednohlasé skladby sice respektuji tradiční zákony kontrastu, ale unisono určité rozdíly protikladů sjednotí. Při vytváření melodie se nechávám vést především sluchem. Ač hudba vychází z jedné melodické linie, často si posluchač nemusí onu jednohlasost uvědomit: zdvojení v oktávách, změny rejstříků a častá klikatost, v případě kompozice pro více nástrojů také instrumentační strategie dokáže vytvořit informačně velice hustý výsledek.“

Tristan Murail :: je spolu s Gérardem Griseyem pokládán za nejdůležitější osobnost spektrální hudby ve Francii. Dříve než se dostal ke studiu skladby u O. Messiaena, studoval ekonomii a arabštinu. Stejně jako dalším spektralistům, i jemu daly silný podnět tvorba a osobnost G. Scelsiho. V roce 1973 spolu se svými kolegy založil soubor L'itinéraire, který spektralistům sloužil jako platforma pro experimentování. V roce 1980 Murail započal intenzivní spolupráci s IRCAM, což mu umožnilo důkladněji zapojovat do svých skladeb tzv. živou elektroniku. V roce 1997 přesídlil do New Yorku, kde až do roku 2011 působil jako profesor na Columbia University. V současné době vyučuje jako hostující profesor na konzervatoři v Šanghaji.

Ondřej Štochl :: studoval na konzervatoři v Praze hru na violu a skladbu. Ve studiích pokračoval na hudební fakultě AMU v oboru skladba ve třídě Marka Kopelenta. Během studia se zúčastnil různých skladatelských kurzů. Jeho lektoři byli např. Zygmunt Krauze, Paul Méfano, Vinko Globokar, Osvaldas Balakauskas nebo Guy Reibel. Zároveň získával četné zkušenosti na poli interpretace soudobé hudby. V posledních letech se profiluje zejména rozsáhlejšími prostorovými kompozicemi.

Helmut Lachenmann :: německý skladatel, studoval skladbu a hudební teorii na Musikhochschule ve Stuttgartu, v letech 1958-60 byl prvním soukromým studentem Luigiho Nona v Benátkách. O svých skladbách se vyjadřuje jako o „musique concrète instrumentale“, čímž odkazuje na hudební vyjadřování zahrnující komplexní svět zvuku přístupný skrze neobvyklé interpretační techniky.

Valentin Silvestrov :: pochází z Ukrajiny. Hudbě se začal věnovat v 15ti letech. Později vystudoval v Kievě klavír a kompozici pod vedením Boryse Lyatoshynského a Lva Revutského. Silvestrov je známý pro svůj postmoderní hudební styl. S použitím tradičních tónových a modálních technik vytváří jedinečnou a delikátní tapisérii dramatických a emocionálních textur, které bývají často v současné hudbě potlačovány. Silvestrov sám charakterizuje svoji tvorbu následovně: „Nepíšu novou hudbu. Moje hudba je reakcí a ozvěnou toho, co již existuje.“ Jeho hudební jazyk nejlépe charakterizuje úzká symbióza dvou faktorů: perfektní znalosti nejnovějších vyjadřovacích prostředků poválečné tvorby a silného vkladu jakési specifické osobnostní duchovnosti. Proměnlivým (byť přesto) výsledkem, je pak zvláštní a těžko popsitelná polystylovost, která vane k uším posluchače v pocitově zcela volném a svobodném hudebním proudu.